

MMM, Elintarvikemarkkinalainsäädännön toisen vaiheen muutosten ohjausryhmän 4. kokous

Aika: Torstai 21.8.2025 klo 10.30–12

Paikka: Eteläesplanadi 4, kh Sali 5

Osallistujat:

Puheenjohtaja:

Päivi Nerg, valtiosihteeri, maa- ja metsätalousministeriö

Varapuheenjohtaja:

Pekka Pesonen, kansliapäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet

Jukka Ihanus, yhteiskuntasuhdejohtaja, Elintarviketeollisuusliitto ry

Tuula Loikkanen, toimitusjohtaja, Päivittäistavarakauppa ry

Johan Åberg, maatalousjohtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Asiantuntijat

Minna-Mari Kaila, osastopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö

Markus Lounela, hallitusneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Anna-Leena Miettinen, maatalousneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Sihteerit

Riitta Kokko-Herrala, lainsäädäntöneuvos, maa- ja metsätalousministeriö

Auli Väänänen, erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö

Asialista:

1. Avaus
Nerg avasi kokouksen.
2. Edellisen kokouksen (4.6.) pöytäkirjan hyväksyminen
Hyväksyttiin pöytäkirja ohjausryhmän kokouksesta 4.6.2025.
3. Sihteerin kutsuminen (Auli Väänänen)
Kutsuttiin ohjausryhmän toiseksi sihteeriksi erityisasiantuntija Auli Väänänen.
4. Valmisteluryhmän raportti työn etenemisestä:
 - a. laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista
Auli Väänänen esitteli julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain liityntää elintarvikemarkkinoiden toimintaan ja erityisesti mahdollisuuteen tehdä muutoksia sopimuksiin. Käytiin keskustelua em. lain sekä Jyse-ehtojen vaikutuksista ja sektorikohtaisen sääntelyn tarpeesta. Hankintalailla on kytkentä elintarvikemarkkinalakiin. Katsottiin, että haetaan kansallisia keinoja vaikuttaa elintarvikehankintojen hinnanmuutosehtoihin ilman elintarvikemarkkinalain muuttamista. Lisäksi pyritään vaikuttamaan asiaan hankintadirektiivin muutosneuvotteluissa.
 - b. elintarvikeketjun toimijoiden kuulemiset

Esiteltiin kaupan, elintarviketeollisuuden, ruokapalveluiden ja alkutuottajien kuulemisista tehdyn yhteenvedon sisältöä. Miettinen esitteli kaupan ja teollisuuden kuulemisissa esiin nousseita teemoja. Kaupan osalta käytiin keskustelua muun muassa vastuullisuusdatan toimittamisesta kaupalle. Elintarviketeollisuuden osalta käytiin keskustelua kustannusrakennetta koskevien tietojen pyytämisestä. Väänänen esitteli ruokapalvelujen kuulemisissa esiin nousseita teemoja. Kuulemisten perusteella ongelmallisena koettiin se, että sopimusehtojen muutokset ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Todettiin, että valtion omistajanohjauksen kautta pyritään vaikuttamaan toimintaan. Kuulemisissa nousi esiin myös se, että toimialalla on vähän yrityksiä, jotka pystyvät täyttämään alan vaatimukset (isot volyymit, jne). Miettinen esitteli alkutuottajien kuulemisissa esiin nousseita teemoja. Kuulemisissa koettiin, että markkinaympäristö on monimutkainen ja epätasapainoinen. Lisäksi kuulemisissa nousi esiin PL-tuotteiden merkityksen korostuminen. Tuotteiden palautukset koettiin ongelmallisina.

- c. elintarvikemarkkinan toimivuus ja kilpailulaki
Kokko-Herrala esitteli yleisesti mahdollisuutta puuttua kilpailulain keinoin elintarvikemarkkinalla esiintyviin epäkohtiin. Puuttuminen määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kauppakumppaneiden kannalta kohtuuttomaan menettelytapaan edellyttää, että menettely vaikuttaa suoraan kilpailun toimivuuteen yleisesti.
- d. ehdotus uudeksi 4 a §:ksi neuvotteluvoiman väärinkäytön kiellosta ja siihen liittyvät haasteet
Kokko-Herrala esitteli luonnosta uudeksi pykäläksi, jonka tarkoituksena olisi nykyistä paremmin mahdollistaa valvontatoiminnassa puuttuminen sopimusosapuolten neuvotteluvoiman epäsuhtaan mahdollistamiin kohtuuttomiin sopimusehtoihin ja käytäntöihin yksittäisessä sopimussuhteessa. Pykälää pidettiin toisaalta tarpeettomana ja toisaalta oikeasuuntaisena. Todettiin myös, että pitäisi vielä miettiä, tarvitaanko PL-tuotteiden osalta erityisiä säännöksiä.

5. Jatkovalmistelu

- a. oikeusministeriön näkemyksiä
Kokko-Herrala toi esiin, että usean pykäläluonnoksen osalta tarvittaisiin vielä oikeusministeriön alustavaa kantaa sisältökysymyksiin sillä, muutoksilla on vaikutusta myös oikeusministeriön hallinnon alan säännöksiin.

6. Muut asiat

Nerg totesi, että järjestetään vielä ennen lausuntokierrosta ohjausryhmän kokous. Ajankohta sovitaan myöhemmin.

7. Kokouksen päättäminen

Nerg päätti kokouksen klo 12.05.